

PASSFR.EU

A Digital Learning Platform for Generation Z:
Passport to IFRS®

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

A Digital Learning Platform for Generation Z: Passport to IFRS®

UMS® 32 Finansal Araçlar: Sunum

Funded by the Erasmus+ Program of the European Union. However, European Commission and Turkish National Agency cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© Copyright 2021, Istanbul University

ÖRNEK OLAY ÇALIŞMASI – UMS® 32 FİNANSAL ARAÇLAR: SUNUM

Giriş

Günümüz ekonomilerinde kullanılan finansal araçlar oldukça karmaşık ve anlaşılması zor olabilmektedir. Finansal araçların muhasebeleştirilmesi, değerlemesi, sınıflandırılması ve finansal araçlara ilişkin açıklamaların yapılması oldukça kapsamlı bir konudur. Bu kapsamlı konu 3 farklı muhasebe standardı ile ele alınmıştır. Finansal araçların finansal tablolarda sınıflandırılması UMS 32 kapsamındadır. Bu örnek olay çalışmasında finansal araçların belirli koşullar altında özelliklerine göre nasıl sınıflandırılacağına açıklanması amaçlanmaktadır.

Örnek Olay Hakkında Bilgi

Truva Şirketi, 1998 yılında kurulmuş bir oyuncak firmasıdır. Firma, çocukların çok sevdiği kaliteli oyuncakları ile kısa sürede pazarda önemli bir oyuncu haline gelmiştir. Truva şirketi bu dönemde büyümek için hem tedarik tarafında hem de satış ve dağıtım tarafında stratejik ortaklıklar kurmaya özen göstermiştir. Truva şirketi, bu stratejik iş birliği planı kapsamında küçük bir kimya şirketi olan Rapid Plastik şirketi ile 2016 yılında bir anlaşma imzalamıştır. Bu anlaşma kapsamında Truva şirketi, Rapid Plastik şirketinin büyümesini desteklemek için ona finansman sağlayacaktır. Bu anlaşmada Truva şirketi, Rapid Plastik şirketine iki alternatif sunmuştur.

İlk alternatifte Truva şirketi, Rapid Plastik şirketinin hisselerinin bir kısmını 200.000 PB'ye satın alacaktır. Rapid Plastik şirketi, satın alınan bu hisseler karşılığında 10 yıl boyunca yıllık 10.000 PB temettü ödeyecektir. On yıl sonra Truva şirketi, satın aldığı hisseleri Rapid Plastik şirketine 250.000 PB'ye satacaktır.

İkinci alternatifte de Truva şirketi Rapid Plastik'e 200.000 PB borç verecektir. Anlaşmaya göre Rapid Plastik firması bu borcu 5 yıl sonra iki farklı şekilde kapatabilecektir. İlkinde, Rapid Plastik şirketi 400.000 PB'yi nakit olarak ödeyerek borcu kapatabilecektir. İkinci şekilde, Rapid Plastik, borcu kapatmak için Truva şirketine 2.000 adet hisse verecektir. Ancak bu borç kapatma alternatiflerinden hangisinin uygulanacağına Truva şirketi yönetimi karar verecektir.

Rapid Plastik şirketi yöneticileri yapılan değerlendirmeler sonucunda ilk seçeneğin işletme için daha uygun olacağına karar vermişlerdir. Her iki tarafın da onayının ardından 29 Aralık 2016 tarihinde sözleşme imzalanarak hisse satışı gerçekleştirilmiştir. 2016 yılı sonunda Truva şirketi, satın alınan hisseleri Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr ve Zarara Yansıtılan olarak raporlanacak finansal varlık yatırımları olarak sınıflandırmıştır. Rapid Plastik şirketi ise bu anlaşmayı hisse satışı olarak tanımıştır.

Tartışma Soruları

- Bu sözleşmenin finansal durum tablosunda sunulma şekli her iki şirket için de uygun mudur? İşletme yasal olarak hisse satışı yapmış olsa bile bunu finansal tablolarında farklı bir işlem olarak raporlayabilir mi?
- İşletmeler ikinci alternatifi seçmiş olsalardı, bu anlaşma işletmelerin finansal tablolarını nasıl etkilerdi?

ÖRNEK OLAYIN ÇÖZÜMÜ – UMS 32 FİNANSAL ARAÇLAR: SUNUM

- a. Bu örnek olayda iki taraf var: Truva şirketi ve Rapid Plastik şirketi. Söz konusu sözleşme kapsamında satın alınan hisseler Truva şirketi için finansal varlık niteliğindedir. UMS 32'ye göre başka bir işletmenin özkaynağa dayalı finansal aracına yapılan yatırım bir finansal varlıktır. Bu finansal varlığın sınıflandırılması, UFRS 9'da belirtilen iş modeli testi ve nakit akış özellikleri testine göre yapılacaktır.

Rapid Plastik şirketi ise bu finansal aracın bir finansal borç mu yoksa özkaynak aracı mı olduğuna karar vermelidir. Sözleşmenin yasal çerçevesi dikkate alındığında, verilecek hisse senetleri özkaynağa dayalı finansal araç olarak sınıflandırılmalıdır. Sınıflandırma için ilk kritik soru, ilgili finansal aracın sözleşmeden doğan yükümlülükler içerip içermediğidir. Anlaşmayı incelediğimizde, Rapid Plastik şirketinin hisse ihraç ettiğini ve bu hisseleri Truva şirketine gönderdiğini anlıyoruz. Ancak Rapid Plastik şirketi, Truva şirketine 10 yıl süreyle sabit temettü ödemekle yükümlü olup, 10 yıl sonra hisseleri önceden belirlenmiş bir bedeli ödeyerek geri almayı taahhüt etmektedir. Bu sözleşmeden doğan bir yükümlülüktür. Bu nedenle Rapid Plastik bunu bir finansal borç olarak sınıflandırmalıdır.

- b. İkinci alternatif hukuki açıdan bir yükümlülük (borç) gibi görünmektedir. Truva şirketi, Rapid Plastik şirketine 200.000 PB kredi kullandıracaktır ve Rapid Plastik şirketi 5 yıl boyunca dönemsel faiz ödememesine rağmen beşinci yılın sonunda 450.000 PB ödemek zorundadır. Bu noktaya kadar, bu işlem UMS 32 açısından bir finansal yükümlülük olarak görünmektedir.

Ancak, anlaşmada Truva şirketinin 450.000 PB'lik geri ödemeyi almak yerine 2.000 adet Rapid Plastik şirketi hissesi alma hakkı bulunmaktadır. Anlaşma, bir sözleşme yükümlülüğünün yanı sıra bir öz sermaye bileşeni içermektedir. Bu durumda, bileşik bir finansal araç olarak düşünülmelidir. Rapid Plastik şirket yönetimi öncelikle bu bileşik araca ilişkin finansal yükümlülük olarak sınıflandırılacak kısmın değerini hesaplamalıdır. Daha sonra toplam tutardan finansal borç tutarını çıkararak özkaynağa dayalı finansal araç değerini bulmalıdır.